

«የዶክተር» ገላውዲዮስ አርአያ አይን ያወጣ ውሸት!

አቻምየለህ ታምሩ

በኒዮርክ ውስጥ «ታሪክ» የሚያስተምሩት የትግራይ ብሔርተኛው «የታሪክ ዶክተር» ገላውዲዮስ አርአያ፤ ትናንትና በአሜሪካ ድምጽ ትግርኛ ክልፍ ቀርበው «በታሪክ ወልቃይት የትግራይ እንደነበር» ሲያስረዱ በ 17 ኛው መቶ ክፍለ ዘመን በ Elizabeth Filleul በፖርቹጋል ቋንቋ የተጻፈውን «Tractatus tres historico-geographici (1634): A seventeenth century historical and geographical account of Tigray, Ethiopia (Aethiopistische Forschungen)» መጽሀፍ ጠቅሰው ነበር። ይህ መጽሀፍ ወደ እንግሊዝኛ ተተርጉሟል።

እስቲ ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ የጠቀሱት የ Elizabeth Filleul ን መጽሀፍ ስለ 17 ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የትግራይ ግዛት ምን ይነግረናል? ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ በጠቀሱት መጽሀፍ የመጀመሪያ ምዕራፍ የመጀመሪያ ገጽ ላይ ስለትግራይ ግዛት [ከሰሜን እስከ ደቡብ፤ ከምስራቅ እስከ ምዕራብ] እንዲህ ተጽፎ እናገኛለን፤

<<Among all the kingdoms that the Emperor of Ethiopia possesses today one of the greatest if not the greatest and the most important is the kingdom Tigre. From north to south, that is from the limits of the Hamasen to Enderta, it covers an areas of from ninety to one hundred leagues (3.2 miles); and from the east, which is besides Dancali, located at the entrance to the Red sea to the southern end of the Red Sea, to the west bounded by the Tekezze River beside the Semen, it covers an area of similar size, so that the Kingdom has a nearly circular shape. >>

ይህ በመጽሀፉ የመጀመሪያ ገጽ ላይ የሰፈረ ጥሬ ሀቅ ነው። መጽሀፉ ውስጥ ይህ ሀቅ ተቀምጦ ሳለ ዘረኛው ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ ግን ትግርኛ ማንም አይሰማም ብለውና መጽሀፉን ፈልጎ የሚያጋልጠኝ ሰው አይኖርም በሚል መጽሀፉ ላይ ያልተጠቀሰ ታሪክ በቃለ መጠይቃቸው ወቅት በማቅረብ ከህደት ፈጽመው አጭብርብረዋል። በነገራችን ላይ ይህ የዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ ማጭበርበር በ academic crime የሚያስቀጣ ትልቅ ወንጀል ነው። ቀስፎ የያዛቸው የአማራ ጥላቻ እድሜ ልካቸውን ከኖሩበት ሞያቸው ጋር አፋትቶ academic crime አሰርቷቸዋል።

ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ የተዋረዱት በምሁርነት ካባ የወያኔ ፕሮጀክት ለሆነው አማራን የማጥፋት ፕሮግራም በግብረ አበርነት ለማገዝ ባደረጉት የክህደት ምስክርነታቸው ነው። እኒህ ሆኖም ምሁር የታሪክ እውቀታቸውንና ሽማግሌነታቸውን በቅሌት መንዝረው ከታሪክ «ምሁርነት» ወደ ትንሽ ካድሬነት የወረዱ ተራ ዋሾ ናቸው። አንድ የታሪክ «ዶክተር ነኝ» የሚል ግለሰብ ማንም ተራ አንባቢ ሊያረጋግጠው የሚችለውን የታሪክ እውነት ባደባባይ በማዛባት የታሪክ ሀቅን ለዘረኝነት ጥማቱ ማርኪያ እየጠመዘመ በማበላሸት የሚያቀርበው ከሆነ፤ ሌላው «በሞያው» የሚጽፈው «የታሪክ ጭብጥ» እንዴት ሊታመንለት ይችላል?

እንግዲህ ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ በአደባባይ የሚዋሹ ተራ ግለሰብና በዘረኝነት የታጠቡ ውሸታም አስተማሪ እንጂ የታሪክ ምሁር እንዳልሆኑ ማንም ሊያውቅ ይገባል። የምሁርነትን ዋነኛ ባህሪ ማለትም integrity ን የማያሟሉትን እኒህን ተራ ዋሾ ግለሰብ ኒዮርክ ውስጥ ለሚያስተምሩበት የታሪክ ትምህርት ክፍል በስልክና በአሜል ይህንን ጉዳቸውን ሪፖርት በማድረግ ማጋለጥ አለብን። እንደዚህ አይነቱ ዘረኛና ለራሱ ክብር የሌለው ተራ ሸቦታ ግለሰብ «የኢትዮጵያን ታሪክ አጥኚ»

ተብሎ በስማችን ሊጠራ አይገባም።

ዶክተር ገላውዲዮስ አርአያ በቪኦኤ ላይ ቅርጥፍ አድርገው የዋሹበት ቃለ መጠይቃቸው እነሆ፤
<http://m.tigrigna.voanews.com/a/welkite-tseged.../3253236.html>

(Achamyeleh Tamiru)

CHAPTER I

CONCERNING THE SIZE OF THE KINGDOM OF TYGRÉ, ITS INCOME AND ITS ADMINISTRATION.

Among all the kingdoms that the Emperor of Ethiopia possesses today one of the greatest if not the greatest and most important is the Kingdom of Tygré.¹ From north to south, that is from the limits of the Amacem² to Enderetā,³ it covers an area of from ninety to one hundred leagues;⁴ and from the east, which is beside Dancali,⁵ located at the entrance to the southern end of the Red Sea, to the west, bounded by the Tacassé River⁶ beside the Semen,⁷ it covers an area of similar size, so that the Kingdom has a nearly circular shape; unless we wish to extend it, as some maintain should be done, as far as the Lamalmon⁸ mountain range, for the authority of the Viceroy does not extend past the Tacassé. Within

- 1 Tigray, the most northerly province of Ethiopia. Almeida, who described it as in ancient times 'the foundation and head' of the entire Ethiopian monarchy, considered it still the 'best part' of the country, while Ludolf later described it as 'the best and most fertile' part of it. The province began, Almeida says, at the twin Red Sea ports of Massawa and Hergigo, and extended south-eastwards along the coast as far as the tiny harbour of Defalo. Inland the province was bordered, from east to west, by the Dankali 'Kingdom', Angot, Doba, Baginder and Samen. Beckingham and Huntingford, *Some records of Ethiopia*, pp. 14-15; J. Ludolf, *A new history of Ethiopia*, London, 1682, p. 13.
- 2 Hamasin, the district in which the town of Asmara is situated, was at this time considered the most northerly part of Tigray. Beckingham and Huntingford, *op. cit.*, pp. 94, 227.
- 3 Endarta, the southernmost district of Tigray. Beckingham and Huntingford, *Some records*, pp. 14, 227.
- 4 The Portuguese league, which consisted of four milhas, or Italian miles of 1,480 metres, was the equivalent of 3.2 geographical miles.
- 5 Dankali, i.e. the Danakil country, an extensive lowland stretch bordering the sea, to the east of Tigray. Beckingham and Huntingford, *op. cit.*, p. 233.
- 6 The Takkañt river, described by Almeida as 'not as big' as, but 'not much smaller than' the Blue Nile. Beckingham and Huntingford, *op. cit.*, pp. 30-1, 243.
- 7 The Samen mountains, situated between Tigray and Wagara. They were so high, Almeida reported, that snow fell on them. Beckingham and Huntingford, *op. cit.*, pp. 21-2, 243.
- 8 Lamalmon, the western extension of the Samen range, a difficult mountainous stretch of country where some of the land, according to Almeida, was 'frighteningly narrow and sharp' and the neighbouring valleys 'so deep' that they seemed 'not much above hell'. Beckingham and Huntingford, *op. cit.*, pp. 39-40, 239.